

СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ У ОСІБ З РІЗНИМ РІВНЕМ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Однією з найбільш значущих властивостей особистості є соціальний інтелект – спроможність правильно розуміти та оцінювати поведінку людей. Ця здатність необхідна для ефективної міжособистісної взаємодії та для успішної соціальної адаптації.

Проблему соціального інтелекту досліджували Дж. Гілфорд, Г. Салліван, О. О. Бодальов, М. О. Амінов, О. С. Михайлов, Д. Векслер, Г. Олпорт та ін. Незважаючи на значну кількість проведених досліджень щодо впливу соціального інтелекту на поведінку людини, вельми актуальними залишаються дослідження цієї теми. Метою емпіричного дослідження стало виявлення наявності зв'язку між соціальним інтелектом особистості та її поведінкою в конфліктних ситуаціях.

На теоретичному етапі дослідження на основі вивчення праць О. Г. Ковальова, Д. Векслера, Г. Олпорта, Р. Селмана, Р. Ріджіо, Д. Китинга та ін. встановлено, що соціальний інтелект є провідним компонентом успішності включення людини в соціальне життя суспільства, він дозволяє постійно вдосконалюватися, швидко адаптуватися до умов та вимог, які постійно змінюються, глибше розуміти партнера під час взаємодії та спілкування з ним, прогнозуючи його й свою поведінку. Соціальний інтелект є надзвичайно важливою практичною якістю, що необхідна людині для ефективної взаємодії з оточуючими [3]. Соціальний інтелект – це об'єднання всіх критеріїв комунікативної компетенції, які забезпечують ефективне спілкування, а саме: соціальну пластичність (гнучкість), емпатію, високу культуру мовно-го спілкування, високий рівень розвитку рефлексії, позитивне прийняття іншої людини, а також вміння продуктивно вирішувати конфлікти [1]. Конфлікт – це зіткнення протилежних думок, намірів, загострених ситуацій та напруги, що веде до боротьби, ускладнень та активних дій. Отже, соціальний інтелект є одним із чинників продуктивної поведінки в конфліктних ситуаціях [2].

На емпіричному етапі дослідження для вивчення досліджуваних явищ використовувались Методика К. Томаса "Діагностика схильності особистості до конфліктної поведінки" та Тест "Соціальний інтелект" Дж. Гілфорда. Для обробки емпіричних даних застосовувалися методи їх якісного та кількісного аналізу. Дослідною роботою було охоплено 30 студентів четвертого курсу Національної академії внутрішніх справ, які навчаються за спеціальністю «Психологія».

У результаті проведеного дослідження щодо способів поведінки в конфліктних ситуаціях студентів було виявлено, що найбільшою мірою вони врегульовують конфлікти за допомогою компромісу (43%), меншою мірою схильні до змагання та співпраці (20%). Значно менший відсоток досліджуваних студентів використовують пристосування (10%) та уникнення (7%). Дослідження рівня соціального інтелекту показало, що найбільший відсоток досліджуваних мають середній рівень соціально-го інтелекту (53%). Значно менший відсоток досліджуваних студентів мають нижче середнього (10%) та високий рівень соціального інтелекту (7%).

Для визначення характеру зв'язку між соціальним інтелектом на поведінкою в конфліктних ситуаціях вимірювався відсоток % співпадінь. Проведення дослідження показало високий рівень співпадінь між високим соціальним інтелектом та врегулювання конфліктних ситуацій за допомогою співпраці (100%). Особи з вище середнього та середнім рівнем соціального інтелекту більшою мірою схильються до врегулювання конфліктних ситуацій за допомогою компромісу (50%). Студенти з рівнем соціального інтелекту нижче за середній схильні до врегулювання конфліктних ситуацій за допомогою змагання (67%). Отже, отримані данні свідчать про те, що рівень соціального інтелекту позначається на поведінці в конфліктних ситуаціях студентів і певною мірою може розглядатися детермінантою проявів конфліктності у їхній поведінці.

Список літератури

1. Бодалев А. Л. Личность и общение/А. Л. Бодалев. –М.: Педагогика, – 1983. - 127с.
2. Гришина, Н. В. Психология конфликта / Н. В. Гришина. – СПб.: Питер, 2006. - 464с.
3. Дружинин В. Н. Структура психометрического интеллекта и прогноз индивидуальных достижений // Интеллект и творчество: Сб. науч. тр. / РАН. Ин-т психологии // Отв. ред. А. Н. Воронин. – М., 1999. – С. 5-29.

*Науковий керівник: Романенко О. В.,
д-р психол. наук, професор*